

En lernolibroj (ekz. Sebba 1997) estas menciataj ankaŭ diverslokaj laborspecifaj piĝinoj, kreolaj lingvoj kaj ĵargonoj, kiel *Eskimo Trade Jargon*, *Gastarbeiterdeutsch*, *Russenorsk* k.a. kaj *mikslingvoj* kiel *Mbugu*, *Media Lengua*, *Michif*.

4.8. Piĝinistiko kaj kreolistiko

La koloniigon de ekstereŭropaj landoj kutime sekvis kristanaj misioj de monakoj (ekz. jezuitoj, franciskanoj), kiuj fondadis preĝejojn kaj monaĥejojn, sed ankaŭ lernejojn. Krom instruado de la koloniaj lingvoj multaj el ili interesiĝis pri lokaj lingvoj inklude de piĝinoj kaj kreolaj lingvoj. Unuopuloj okupiĝis pri la lingvistika priskribo de tiuj ĉi lingvoj jam en la 17-a kaj 18-a jarcentoj. Ili ankaŭ lernis kreolajn lingvojn por traduki al ili lernolibrojn, psalmojn, kateĥismojn kaj la Biblion. La unua konata kreola gramatiko estas «*Grammatika over det Creolske sprog*» de la dana misiisto J. M. Magens el la jaro 1770. Ĝi priskribas kreolan lingvon nomatan «Det danske-vestindiske Kreolsprog» (dana okcidentindia kreollingvo) de Danaj Antiloj. Tiuj ĉi karibaj insuloj estis ekde la 15-a jc. sinsekve okupataj de hispanoj, angloj kaj nederlandanoj, kiuj alportis afrikajn sklavojn. La loka loĝantaro elmortis pro eŭropeaj malsanoj en la 17-a jc. En 1736 la insuloj iĝis dana kolonio, poste okupis ilin britoj kaj en 1917 usonanoj, kiuj nomas ilin «Usonaj virgulinaj insuloj», kun oficiala lingvo la angla.

Kiel fondinton de kreolistiko oni agnoskas la germanan romaniston *Hugo Schuchardt* (1842–1927), aŭtoron de ampleksaj *Kreolische Studien* el la jaro 1882 (<https://schuchardt.uni-graz.at/werk>). Otto Jespersen dediĉis al piĝinoj kaj kreolaj lingvoj specialan ĉapitron en sia respektata verko «Language» en 1922. Ekde la kvindekaj jaroj de la 20-a jarcento estas kreolistiko flegata universitatnivele, plej ofte kun akcento al eŭropeaj piĝinoj kaj kreolaj lingvoj. Tradicie oni plej multe interesiĝas pri Antiloj, kie troviĝas la plejmulto da ili. En 1959 organiziĝis la unua internacia kreolistika konferenco en Mona, Jamajko – ĝi kaj sekvaj konferencoj ne nur levis prestiĝon de la kreolaj lingvoj kiel memstaraj lingvoj, sed spronis ankaŭ ilian flegadon, komparajn kaj historiajn studojn. Ili nun estas science esplorataj kaj priskribataj, oni analizas kaj komparas iliajn gramatikojn, vortarojn kaj kreaĵojn, ekzistas abunda faka literaturo kaj konferencoj pri unuopaj geografiaj grupoj. Gravaj kreolaj lingvoj havas proprajn vikipediojn. Multaj estas menciataj en *Ethnologue* (<https://www.ethnologue.com/>). La lastatempa sukceso de kreolistiko estas la oksforda «The Atlas and Survey of Pidgin and Creole Languages» (2013). La karto kaj interreta paĝo <http://apics-online.info/> entenas *Atlas of Pidgin and Creole Language Structures* (APiCS), kiu montras kompareblajn sinkronajn datojn pri gramatikaj kaj vortaraj strukturoj de okdeko da piĝinoj kaj kreolaj lingvoj sur la teritorioj en Atlantika kaj Hindia Oceanoj, en Afriko, suda kaj sudorienta Azio, Melanezio kaj Aŭstralio, inklude de kelkaj mikslingvoj. Ĉiuj tiuj lingvoj liveras tre valoran esploran materialon por trovi, ĉu ekzistas iliaj komunaj trajtoj, priskribeblaj kiel lingvaj universalaj validaj ĝenerale por ĉiuj lingvoj.